

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 01 lipca 2015 r.

DJE-WEK.4010.82.2015.TK

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo nr ZEW.422.20.2015.ES, w sprawie edukacji w zakresie udzielania pierwszej pomocy, uprzejmie informuję, że obecnie Ministerstwo Edukacji Narodowej nie pracuje nad zmianami w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Ewentualne zmiany w podstawie programowej będzie można rozważać dopiero po zakończeniu cyklu wdrożenia podstawy programowej zmienionej w 2008 r., co nastąpi w roku szkolnym 2015/2016.

Obowiązująca od 1 września 2009 r. podstawa programowa¹ zawiera treści nauczania dotyczące postępowania w przypadkach zagrożenia zdrowia i życia, w tym wykonywania podstawowych czynności ratujących życie, które są dostosowane do wieku uczniów na danym etapie edukacyjnym, ich potrzeb poznawczych i możliwości. Treści te są realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych, począwszy od edukacji wczesnoszkolnej. Są one obowiązkowe i muszą być realizowane przez nauczycieli w ramach poszczególnych zajęć edukacyjnych.

Na etapie wychowania przedszkolnego dzieci wdrażane są do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych, jak również dowiadują się, gdzie można otrzymać pomoc w sytuacji zagrożenia.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977 z późn.zm.)

Na I etapie edukacyjnym (klasy I-III szkoły podstawowej) uczniowie w ramach *edukacji społecznej, edukacji przyrodniczej, zajęć technicznych* poznają różne zagrożenia, są przygotowywani do odpowiedniego zachowania się w sytuacji zagrożenia, dowiadują się, do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić o pomoc, poznają telefony alarmowe, wiedzą, że w sytuacji wypadku należy powiadomić dorosłych.

Uczniowie II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI szkoły podstawowej), realizując treści nauczania *przyrody, wychowania fizycznego i zajęć technicznych*, poznają zasady udzielania pierwszej pomocy w niektórych urazach. Powinni również potrafić wezwać pomoc, właściwie zachować się w sytuacjach, które mogą zagrażać zdrowiu i życiu człowieka.

Wdrażanie do dalszych czynności związanych z udzielaniem pierwszej pomocy, w tym przeprowadzanie resuscytacji krążeniowo - oddechowej, zaplanowano w podstawie programowej dla starszych i dojrzalszych uczniów, tzn. uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej.

Przygotowanie do działania ratowniczego, jak również znajomość zasad powszechnej samoobrony i ochrony cywilnej to cele kształcenia przewidziane dla uczniów III etapu edukacyjnego (gimnazjum) w zakresie przedmiotu *edukacja dla bezpieczeństwa*. W zakresie udzielania pierwszej pomocy wymagania obejmują rozumienie znaczenia udzielania pierwszej pomocy, znajomość zasad postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika, wzywanie odpowiedniej pomocy, rozpoznawanie stopnia zagrożenia osoby poszkodowanej, znajomość zasad bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku, zasad zabezpieczenia miejsca wypadku, udzielanie pomocy w wypadku drogowym, podczas kąpieli, załamania lodu, porażenia prądem, umiejętność wnoszenia poszkodowanego ze strefy zagrożenia, rozpoznawanie stanu przytomności (oddech i tętno), zagrożenia dla osoby nieprzytomnej, układanie osoby nieprzytomnej w pozycji bezpiecznej, wykonywanie samodzielnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej, udzielanie pomocy osobie porażonej prądem, tamowanie krwotoku za pomocą opatrunku, udzielanie pomocy przy złamaniach i zwichnięciach, przy zatruciach: pokarmowych, lekami, gazami, środkami chemicznymi, znajomość skutków działania niskiej i wysokiej temperatury na organizm ludzki, pomocy osobie poszkodowanej przy oparzeniu termicznym i chemicznym.

Na IV etapie edukacyjnym (szkoła ponadgimnazjalna) uczniowie przygotowują się do radzenia sobie w sytuacji zagrożenia oraz stosowania zasad pierwszej pomocy. Podstawa programowa kładzie nacisk na zapoznanie i przygotowanie

uczniów do właściwych zachowań podczas zagrożeń czasu pokoju. W zakresie wiedzy i umiejętności ratujących życie uczeń powinien potrafić ocenić sytuację w miejscu wypadku, zabezpieczyć miejsce wypadku i wezwać profesjonalną pomoc, znać zasady zapewnienia bezpieczeństwa ratownikowi, poszkodowanemu i świadkom zdarzenia, środki przydatne przy udzielaniu pierwszej pomocy, ocenić stan poszkodowanego i skontrolować jego funkcje życiowe, udzielić pierwszej pomocy w przypadkach oparzeń, złamań i zwichnięć, krwotoków, dławienia się ciałem obcym, utraty przytomności, utraty oddechu, zatrzymania krążenia, wstrząsu pourazowego.

Zagadnienia dotyczące ratowania życia uwzględnia również podstawa programowa przedmiotów *przyroda, biologia, wychowanie do życia w rodzinie* oraz *wychowanie fizyczne*.

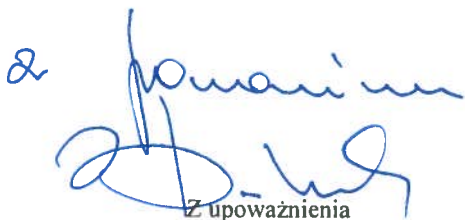
Zawarte w załącznikach do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej treści, dotyczące „*zalecanych warunków i sposobu realizacji*” stanowią sugestie i zalecenia, których realizacja pozwoli na optymalne opanowanie przez uczniów wymagań zawartych w podstawie. Na podstawie tych zaleceń, w ramach przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa, zadaniem nauczyciela jest wyrabianie u uczniów nawyków oraz opanowanie zasad działania ratowniczego, szczególnie z zakresu udzielania pierwszej pomocy podczas wypadku lub innych zagrożeń. Podczas zajęć edukacyjnych obejmujących ćwiczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy i ratownictwa, w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów wskazany jest podział na grupy. Natomiast w czasie ferii letnich mogą być organizowane specjalistyczne obozy szkoleniowo-wypoczynkowe z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa.

Realizacja podstawy programowej jest obowiązkowa dla szkół i placówek systemu oświaty, a nad jej realizacją czuwa dyrektor danej szkoły lub placówki, sprawujący nadzór pedagogiczny.

Szkoły realizują treści kształcenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zawarte w podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego, w sposób, który uznają za najwłaściwszy (także ze względów organizacyjnych), powierzając prowadzenie zajęć w tym zakresie zarówno odpowiednio przedszkolnym nauczycielom, jak i specjalistom spoza szkoły. Pierwsza pomoc przedmedyczna jest nauczana zarówno w trakcie obowiązkowych zajęć edukacyjnych, jak i może być nauczana w ramach realizacji programu wychowawczego lub programu profilaktycznego szkoły, która, mając na względzie wiek uczniów na danym etapie edukacyjnym, ich potrzeby poznawcze i możliwości, decyduje o intensywności, cykliczności i zakresie takiego szkolenia dla uczniów.

Także Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” wśród rekomendowanych działań na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach wskazuje m.in. obszar związany z umiejętnością reagowania w sytuacjach kryzysowych poprzez udzielanie pierwszej pomocy.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że szkoły podstawowe mają możliwość odnotowania na świadectwie szkolnym, w części dotyczącej szczególnych osiągnięć ucznia w aktywności na rzecz innych ludzi, informacji o ukończeniu przez ucznia kursu udzielania pierwszej pomocy.

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Joanna Berdzik
Podsekretarz Stanu